

Bakuu asetseb Apšeroni poolsaarel ja on miljonilinn. Saada linnast paari päevaga õi, get ülevaadet on võimatu. Korraldati muidugi bussiekskursioon linnaga tutvumiseks, käisime ka omal käel, kuid nägemata-kuulmata jäi väga palju. Bakuus ei ole peatänavat, vaid hulk magistraale, millest igaüks võiks kanda peatänavana nime. Huvitavad olid 26 Bakuu komissari nimeline väljak ja park, samuti Lenini väljak. Lenini väljakule mahuksid Punane väljak Moskvast, Paalväljak Leningradist ja ruumi jääks veel ülegi. Varsiti need mõõduvad siiski kahahevad, sest väljaku servadele hakatakse ehitama kahte 17-korruselist hoonet. Bakuu on nafta linn. Ka merevesi on must ja naftane. Kes suplemas käisid, olid hiljem nagu neegripoised. Üle linna kõrgub S. M. Kirovi mälestussammas. See on näha igast punktist, ükskõik, kust vaadata.

Prægu on Aserbaidžaanis tööstuses naisi 40%, haridustöötajast on naisi aga 70%. On 36 naisakadeemikut. Ka vabariigi välisminister on naine. Aserbaidžaanis olid varem araabia keel ja tähestik, siis ladina tähestik, alates 1930. aastast aga vene tähestik.

Kogu Bakuu on ehitatud kohalikust ehitusmaterjalist — hallist kivist. Meeldiv on sealjuures see, et enamik maju (ka 3—4 a. tagasi ehitatud) on oma rahvuslikus stiilis, idapärased, mitte tüüpprojekti järgi laotud hallid kastid. Küllastasime ka Neitsitorni. Viimase kohta on mitmeid legende. Ühe järgi on loodud esimene Aserbaidžaanis ballet «Neitsitorn». Sahhi perekonnas oodati poega. Kui sündis aga tütar, käskis šahh tütre tappa. Tütre päästis hoidja ja kasvas ta üles. Neiu oli väga ilus ja šahh tahtis temaga abielluda. Neiu nõustus tingimusele, et šahh ehitaks merre torni, arvates, et rauk sureb enne, kui torn valmib. Torn aga sai valmis ja vanamees elas. Pulmapäeval läks neiu torni. Akki kuulis ta trepil samme. Arvates, et tuleb šahh, viskus ta merre. Saabus aga noormees, kes oli šahhi tapnud ja tuli teda päästma.

Väga omapärane on Bakuu Roheline Teater. Seda tsuub vaadata igaihel, kes sinna saab. Seal on Ameerika laiahaardelisus, Euroopa kultuur, Aasia eksotika ja Nõukogude tarkus, üllesid poolakad pärast esinemist. Puuduvad dekoratsioonid

ja kulissid, neid asendavad läbipaistev park ja tiik. Puuduvad ka eesriided. Vajaduse korral luuakse need valguse abil. Mõned meist käisid Bakuu Naftapuhastustehases, tõhutu suures ettevõttes, kus ühest püüvast oli võtte, et kõike vaadata ja meelde jätta. Oli ka ekskursioon merele.

Bakuust sõitsime väikeste vahapeatustega Jerevani. Jerevanist jäid väga head muljed. Linn on ehitatud kohalikust ehitusmaterjalist — tuffist. Seda on kõigis pärvitoides: roosat, halli, musta, pruuni. Oma rahvuslik arhitektuur on kõigjal läbi löönud, seda iseloomustavad sambad. Öhtuti ei hoita kokku elektrienergiat. Linn on hästi valgustatud, palju on neonreklami. Kõnniteede ääres on madalad basseinid puhta veega, keegi ei loobi sinna suitsuotsi ega prahti. Muru ja põõsaid valgustavad tänava ääres madalad, laualampide-taolised valgustid. Kõik pirnid on alles, keegi ei neid ei lõhu. Lenini prospektil on autode sõiduread eraldatud valgustitega, mis on peidetud asfaldi alla.

Otsitakse uut. Proovitakse uusi ehitusmeetodeid. Ka

säärast, kus maja hakatakse ehitama katusest. See tähendab, et ehitatakse valmis kõige kõrgem korrus, tõstetakse see üles, siis alles järgmine, kuni lõpetatakse esimesega. Sellist ehitusviisi nägime ka paari aasta eest Poolas. Pidi olema odavam ja lihtsam, pole vaja ehitada tellinguid jne.

Armeenia on iidse kultuuri-ga maa. Et selles veenduda, piisab, kui käia vanade raamatute hoidlas, ajaloomuuseumis ja pildigaleriis. Käisime ka kuulsa Sevani järve ääres.

Järgmine suurem peatus oli Tbilisis. Linn asub kunagise mere põhjas, keset Kaukaasiat, ja on väga sooja kliimaga. Linnas on suurepärane spordihoone, 6 teatrit, 2 staadioni ja 16 basseini.

Meelde jäid Tbilisi park, rippraudtee, majad kõrgel jõekaldal, kus palkonid ripuvad tühjuse kohal mitmekümne meetri kõrgusel, ja Gruusia ühiskonnategelaste ning kirjanike panteon. Meelde jäid ka kultuursed, hästi riietatud ja sõbralikud grusiinlased, kes olid eriti abivalmis siis, kui kuulsid, et oieme Eestist.

(Järgneb)